

Crna Gora
Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija

DRUGI POLUGODIŠNJI IZVJEŠTAJ O UKUPNIM AKTIVNOSTIMA U OKVIRU
PROCESA INTEGRACIJE CRNE GORE U EVROPSKU UNIJU,
za period jul - decembar 2014.

Podgorica, februar 2015.

SADRŽAJ:

UVOD.....	3
1. Informacija o obavezama izvršenim u kontekstu sprovođenja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju i napredak ostvaren u pregovorima.....	3
2. Strateški dokumenti i izvještaji.....	5
2.1. Program pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji (PPCG) za period 2015-2018.	5
2.2. Adaptacija akcionih planova za poglavlja 23 i 24.....	6
3. Politički dijalog sa Evropskom unijom.....	6
4. Preporuke Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje.....	8
5. Komentar na dokumente Evropske unije o napretku Crne Gore u pristupnom procesu.....	12

UVOD

Drugi polugodišnji izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju za period jul - decembar 2014. rezultat je obaveze informisanja Skupštine od strane Vlade Crne Gore na osnovu Rezolucije o načinu, kvalitetu i dinamici procesa integracija Crne Gore u Evropsku uniju, koja je usvojena 27. XII 2014. U tački 12, podtačka 8 Rezolucije, definisano je da „Skupština Crne Gore tokom redovnih zasijedanja, na sjednicama kojima prisustvuje ministar vanjskih poslova i evropskih integracija, razmatra polugodišnje izvještaje o toku evropskih integracija.“

Drugi po redu izvještaj o ukupnim aktivnostima u okviru procesa integracije Crne Gore u Evropsku uniju, obuhvata period od 1. VII 2014. do 31. XII 2014. Crna Gora je nastavila da održava dinamičan ritam procesa pristupanja, budući da su na Međuvladinoj konferenciji održanoj u Briselu 16. XII 2014. pregovori otvoreni u pet dodatnih poglavlja. Usvojeno je i predato sedam pregovaračkih pozicija, od kojih su sve pregovaračke pozicije razmotrene na Odboru za evropske integracije, čime se dodatno jača saradnja Vlade i Skupštine u ovom procesu.

Nastavljen je pozitivan kontinuitet u dijalogu Crne Gore s državama članicama Evropske unije, realizovan posredstvom bilateralnih konsultacija i ekspertske podrške. Ostvarena je i značajna bilateralna saradnja sa zemljama regiona u procesu pristupanja, primarno u interesu razmjene iskustava o procesu pristupanja EU.

Sprovedeno je niz aktivnosti u interesu daljeg promovisanja transparentnosti pristupnog procesa, organizovanjem javnih debata za poglavlja pravne tekovine u cilju približavanja javnosti značaja procesa pristupanja, kao i objavljivanjem relevantnih dokumenata od značaja za pregovore.

Fokus ostaje jačanje institucija u pravcu efikasnijeg ispunjavanja ciljeva i zadataka evropske agende, praćen sprovođenjem usvojenih zakonskih propisa u oblasti pravosuđa i obezbjeđenjem preduslova za dalji ekonomski rast.

1. Informacija o obavezama izvršenim u kontekstu sprovođenja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju i napredak ostvaren u pregovorima

U kontekstu sprovođenja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, nastavljen je dijalog sa evropskim partnerima o svim pitanjima važnim za dalji tok reformskog procesa, u okviru definisanih institucionalnih struktura.

Sedmi sastanak *Pododbora za industriju, trgovinu, carine, poreze i saradnju s drugim zemljama kandidatima* održan je 2. i 3. VII 2014. u Podgorici. Razmatrani su statistički podaci o trgovini i direktnim stranim ulaganjima, administrativnim kapacitetima u pogledu različitih nadležnosti u trgovini, zatim usklađivanje

zakonodavstva s pravnom tekovinom i sprovođenje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, uključujući postepeno ukidanje carina.

Drugi sastanak Posebne radne grupe za reformu javne uprave između Crne Gore i Evropske komisije održan je 10. VII 2014. u Podgorici. Na sastanku je zaključeno da je preduzeto mnoštvo inicijativa u reformi javnog sektora, te da su pojačani kadrovski kapaciteti upravne inspekcije, kao i preventivne aktivnosti u sprovođenju inspeksijskog nadzora nad primjenom Zakona o državnim službenicima i namještenicima.

Sedmi sastanak Pododbora za saobraćaj, energetiku, životnu sredinu i regionalni razvoj održan je 7. i 8. X 2014. u Briselu. Crnogorska strana informisala je o početku rada na prvoj Nacionalnoj strategiji za klimatske promjene do 2030, ističući da je Crna Gora aktivni učesnik svih međunarodnih foruma posvećenih borbi protiv klimatskih promjena, iako je mali emiter gasova s efektom staklene bašte.

Sedmi sastanak Pododbora za poljoprivredu i ribarstvo održan je 14. X 2014. u Podgorici. Konstatovano je da je došlo do rasta primarne poljoprivredne proizvodnje i povećanja prerade u tom sektoru, naglašen je i rast otkupa mlijeka i uvođenje mjera za rast kvaliteta sirovog mlijeka, kao i unapređenje učešća poljoprivredno – prehrambenih proizvoda u ukupnoj robnoj razmjeni.

Sedmi sastanak Pododbora za ekonomska i finansijska pitanja i statistiku održan je 19. XI 2014. u Briselu. Na sastanku je pozdravljena namjera Ministarstva finansija da uvede fiskalna pravila, smanji budžetski deficit, a podrška je data i kada je riječ o najavljenom ujednačavanju sistema zarada u javnom sektoru, koje bi se odnosilo i na lokalni nivo.

Četvrti sastanak Zajedničkog savjetodavnog Odbora između Evropske unije i Zajednice opština Crne Gore (ZSO) održan je 27. X 2014. u Kotoru. Razmotreni su rezultati ostvareni u pregovaračkom poglavlju 11 – Poljoprivreda i ruralni razvoj. Konstatovana je potreba za stručnom i finansijskom podrškom lokalnim upravama kako bi se riješili problemi infrastrukture i administrativnih kapaciteta.

Peti sastanak Zajedničkog konsultativnog Odbora između Crne Gore i Evropskog ekonomskog i socijalnog komiteta (ZKO) održan je 2. XII 2014. u Podgorici. Tokom sastanka članovi ZKO-a usvojili su deklaraciju koja govori o napretku pregovaračkog procesa Crne Gore i daje pregled trenutnog stanja i predviđenih obaveza za poglavlja 20, 23 i 24.

Deveti sastanak Parlamentarnog odbora Evropske unije i Crne Gore za stabilizaciju i pridruživanje (POSP) održan je 1-2. XII 2014. u Briselu. Sastanak je obilježilo usvajanje zajedničke Deklaracije sa preporukama, kojom se pozdravlja napredak u pregovorima i učešće civilnog sektora u cilju sveobuhvatne inkluzivnosti procesa. Naglašena je potreba za daljim jačanjem administrativnih kapaciteta Skupštine Crne Gore, te istaknuta posvećenost Crne Gore unapređenju regionalne saradnje i njena konstruktivna uloga u održavanju regionalne stabilnosti.

Četvrti sastanak Odbora za stabilizaciju i pridruživanje održan je 4. XII 2014. u Briselu. Na sastanku su razmotreni ostvareni rezultati po pitanju preporuka iz Strategije proširenja i Izvještaja o napretku za 2014, i istaknut značaj usvajanja četiri od pet prioriteta akata (*usaglašavanje Zakona o finansiranju političkih partija sa EU standardima, usvajanje Zakona o lobiranju, donošenje Etičkog kodeksa poslanika, usvajanje Zakona o sprečavanju korupcije*). Ostalo je još samo donošenje Zakona o specijalnom tužilaštvu koji je trenutno u skupštinskoj proceduri. Takođe, konstatovano je da Crna Gora bilježi dobre rezultate i horizontalno u svim poglavljima pravne tekovine.

Napredak Crne Gore u pregovaračkom procesu

Crna Gora nastavlja da sprovodi aktivnosti koje će obezbijediti dalji kvalitet pregovaračkog procesa i da održava dinamičan tok procesa pristupanja.

Sedma Međuvladina konferencija o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji, na kojoj su otvoreni pregovori u poglavljima **18 - Statistika, 28 - Zaštita potrošača i zdravlja, 29 - Carinska unija i 33 - Finansijske i budžetske odredbe**, održana je 16. XII 2014. u Briselu. Imajući u vidu otvaranje procesa pregovora u pomenutim poglavljima, ukupan bilans rezultata u dosadašnjem periodu podrazumijeva **šesnaest otvorenih pregovaračkih poglavlja od čega su dva privremeno zatvorena**, što nas dovodi na polovinu puta otvaranja pregovora po poglavljima pravne tekovine.

Vlada Crne Gore je, u izvještajnom periodu, usvojila pregovaračke pozicije za pregovaračka poglavlja 2 – Sloboda kretanja radnika, 3 – Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga, 9 – Finansijske usluge, 14 – Saobraćajna politika, 21 – Trans-evropske mreže, 28 – Zaštita potrošača i zdravlja i 30 – Vanjski odnosi.

U okviru redovnog djelovanja pregovaračke strukture, u izvještajnom periodu je održano 25 plenarnih sastanaka radnih grupa za pripremu pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji, kao i veliki broj koordinativnih sastanaka u užim timovima. Održana su i dva sastanka o početnim mjerilima i to za poglavlje 8 – Konkurencija i 17– Ekonomska i monetarna unija, kao i dva sastanka o završnim mjerilima i to za poglavlje 4 – Sloboda kretanja kapitala i 32 – Finansijski nadzor.

2. Strateški dokumenti i izvještaji

2.1. Program pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji (PPCG) za period 2015-2018.

U skladu sa planom, pristupilo se reviziji **Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji (PPCG) za period 2015-2018**, koja je obuhvatala: (1) dopunu strategijskog i zakonodavnog okvira u statusnom dijelu aktima koji su donijeti u

2014, (2) neznatnu korekciju rokova koji su navedeni u PPCG-u 2014-2018 i (3) povezivanje nove pravne tekovine s nacionalnim propisima.

- (1) Program pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji predstavlja „živi“ dokument, zbog čega smo pristupili reviziji strategijskog i zakonodavnog roka u statusnom dijelu, aktima koji su se realizovali tokom 2014, u skladu s planiranom dinamikom.
- (2) Imajući u vidu da smo ušli u zahtjevniju fazu evropske integracije, koja podrazumijeva slanje zakona Evropskoj komisiji na mišljenje prije utvrđivanja na sjednicama Vlade, pristupili smo blagoj korekciji rokova PPCG-a 2014-2018. Pored toga, s obzirom na dužu proceduru usvajanja zakona u Skupštini Crne Gore, izvršena je prekompozicija rokova usvajanja pojedinih podzakonskih akata.
- (3) Budući da se pravna tekovina Evropske unije konstantno mijenja i razvija, pristupili smo reviziji PPCG-a i u cilju povezivanja nove pravne tekovine EU, donijete u 2014, s nacionalnim propisima.

2.2. Adaptacija akcionih planova za poglavlja 23 i 24

Započete su aktivnosti na **adaptaciji akcionih planova za poglavlja 23 i 24**, u skladu s preporukama Evropske komisije iz Izvještaja o napretku za 2014, kao i u skladu s privremenim mjerilima za ova poglavlja. Predmet adaptacije akcionih planova bili su rokovi kod pojedinih mjera, konkretnije definisanje indikatora rezultata i uticaja, preformulacija samih mjera, kao i uvođenje podmjera gdje je bilo neophodno.

Na radionici za reviziju akcionih planova održanoj u Kolašinu 3-5. XI 2014, kojoj su prisustvovali članovi obje RG, eksperti Evropske komisije, EUROL-a, Republike Hrvatske i Velike Britanije, utvrđen je obim adaptacije AP nakon čega je nastavljeno s revizijom.

3. **Politički dijalog s Evropskom unijom**

Nastavljen je dijalog između predstavnika Crne Gore i predstavnika država članica Evropske unije, kao i predstavnika institucija Evropske unije:

- Predsjednik Skupštine **Ranko Krivokapić**, primio je 28. VII 2014, ministarku vanjskih poslova Republike Italije **Federiku Mogerini**.
- 08. X 2014. u Podgorici predsjednik Skupštine **Ranko Krivokapić** susreo se sa šefom Jedinice za Crnu Goru u Generalnom direktoratu za proširenje Evropske komisije **Dirkom Langeom**.
- Tokom zvanične posjete Crnoj Gori, 28. VII 2014, italijanska ministarka vanjskih poslova **Federika Mogerini** sastala se s predsjednikom Vlade **Milom Đukanovićem**.

- Predsjednik Vlade **Milo Đukanović** prisustvovao je sastanku predsjednika vlada Hrvatske, Crne Gore, Bosne i Hercegovine i Albanije, održanom 25. VIII 2014. u Cavtatu.
- 27. VIII 2014. predsjednik Vlade **Milo Đukanović** primio je poslanika Evropskog parlamenta i počasnog predsjednika Istarskog demokratskog sabora Ivana Jakovčića, koji je boravio u posjeti Crnoj Gori.
- Predsjednik Vlade **Milo Đukanović** učestvovao je u radu Konferencije o Zapadnom Balkanu koja je održana 28. VIII 2014. u Berlinu. Konferencijom je predsjedavala kancelarka **Angela Merkel**. Uz premijera Đukanovića, Crnu Goru su, na Berlinskoj Konferenciji, predstavljali i potpredsjednik Vlade i mvpei prof. dr Igor Lukšić i ministar ekonomije **Vladimir Kavarić**.
- 09. IX 2014. predsjednik Vlade, **Milo Đukanović**, primio je ministra za pitanja Evropske unije i međunarodne poslove pokrajine Baden Virtemberg, **Petera Fridriha**.
- Predsjednik Vlade **Milo Đukanović** susreo se sa šefom Jedinice za Crnu Goru u Generalnom direktoratu za proširenje Evropske komisije **Dirkom Langeom**, 08. X 2014. u Podgorici, kojom prilikom mu je uručen zvanični Izvještaj Evropske komisije o napretku Crne Gore za 2014.
- 20. X 2014. predsjednik Vlade **Milo Đukanović** razgovarao je sa glavnim izvjestiocem za Crnu Goru u Odboru za međunarodne odnose Bundestaga i poslanikom CDU/CSU u Parlamentu SR Njemačke **Peterom Bajerom**.
- Tokom službene posjete Crnoj Gori, 21. XI 2014, evropski komesar za susjedstvo i pregovore o proširenju Johannes Han susreo se s predsjednikom Vlade **Milom Đukanovićem**.
- Na poziv premijera Republike Srbije **Aleksandra Vučića** i predsjedavajućeg Evropske grupe Trilateralne komisije **Žan-Kloda Trišea**, predsjednik Vlade Crne Gore **Milo Đukanović** prisustvovao je 31. X 2014. godišnjem zasijedanju Trilateralne komisije za Evropu na panelu „Zapadno-balkanske zemlje kandidati na putu pristupanja EU“.
- Tokom zvanične posjete Crnoj Gori, 21. XI 2014, potpredsjednica Evropske banke za obnovu i razvoj **Betsi Nelson** razgovarala je sa predsjednikom Vlade **Milom Đukanovićem**.
- 24. XI 2014. održan je XXV jubilarni Samit premijera zemalja članica Centralno-evropske inicijative (CEI), na kom je učestvovao predsjednik Vlade **Milo Đukanović**.
- Predsjednik Vlade Crne Gore **Milo Đukanović** sastao se 5. XII 2014. u Podgorici s donedavnim predsjednikom Evropske komisije **Žozeom Manuelom Barozom**.
- Neformalni sastanak ministara vanjskih poslova zemalja Zapadnog Balkana, čiji je domaćin bio potpredsjednik Vlade i mvpei prof. dr **Igor Lukšić**, održan je 10. VII 2014. u Kotoru.
- Tokom zvanične posjete Crnoj Gori, 28. VII 2014, italijanska ministarka vanjskih poslova **Federika Moggerini** sastala se s potpredsjednikom Vlade i mvpei prof. dr

Igorom Lukšićem. Nakon razgovora, ministri Lukšić i Mogerini potpisali su Protokol između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Italije o implementaciji Sporazuma između Republike Crne Gore i Evropske zajednice o readmisiji lica koja su bez dozvole boravka.

- Potpredsjednik Vlade i mvpei prof. dr **Igor Lukšić**, primio je 09. IX 2014. ministra za pitanja Evropske unije i međunarodne poslove pokrajine Baden Virtemberg, **Petera Fridriha**.
- Potpredsjednik Vlade i mvpei prof. dr **Igor Lukšić** učestvovao je na neformalnom sastanku šefova diplomatija Zapadnog Balkana, održanom 24. IX 2014. na marginama Generalne debate 69-og zasijedanja Generalne skupštine Ujedinjenih nacija. Istog dana, ministar Lukšić se susreo s ministrom vanjskih poslova Grčke **Evangelosom Venizelosom** i učestvovao na ministarskom sastanku Procesa saradnje država jugoistočne Evrope (SEECF).
- Potpredsjednik Vlade i mvpei prof. dr **Igor Lukšić** prisustvovao je I sastanku ministara vanjskih poslova zemalja Višegradske grupe (V4) i Zapadnog Balkana održanom 1. XI 2014. u Bratislavi.
- Potpredsjednik Vlade i mvpei prof. dr **Igor Lukšić** učestvovao je na VI ASPEN konferenciji ministara vanjskih poslova jugoistočne Evrope, koja je 5. XI 2014. održana u Berlinu. Takođe, potpredsjednik Vlade i mvpei prof. dr **Igor Lukšić** učestvovao je i u radu Konferencije o Strategiji Evropske unije za jadransko-jonski region (EUSAIR), održane 18. XI 2014 u Briselu.
- Tokom službene posjete Crnoj Gori, 21. XI 2014, evropski komesar za susjedstvo i pregovore o proširenju **Johanes Han** susreo se i s potpredsjednikom Vlade i mvpei prof. dr **Igorom Lukšićem**.
- 21. XI 2014. potpredsjednik Vlade i mvpei prof. dr **Igor Lukšić** sastao se s potpredsjednicom Evropske banke za obnovu i razvoj **Betsi Nelson**, tokom njene zvanične posjete Crnoj Gori.
- Potpredsjednik Vlade mvpei prof. dr **Igor Lukšić** prisustvovao je sastanku IX Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje Evropske unije i Crne Gore (POSP), koji je održan u Briselu 1. XII 2014, kao i sastanku Odbora za vanjske poslove Evropskog parlamenta održanom 2. XII 2014. u Briselu.
- Državni sekretar za evropske integracije i glavni pregovarač, ambasador **Aleksandar Andrija Pejović** je boravio u posjeti: Madridu (15-16. VII 2014.), Berlinu (22-23. IX 2014), Varšavi (2-3. X 2014.), Parizu (25-26. XI 2014.) i Bernu (19. XII 2014.).

4. Preporuke Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje

Teme IX sastanka Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje, održanog u Briselu 1. XII 2014. obuhvatale su, pored trenutnog stanja pristupnih pregovora i odnosa između Evropske unije i Crne Gore, i sprovođenje crnogorskih akcionih planova u oblasti vladavine prava i zaštite osnovnih ljudskih prava i sloboda u Crnoj

Gori, te se i preporuke sadržane u Deklaraciji uglavnom odnose na pomenute oblasti.

- Nakon objavljivanja Izvještaja o napretku, Crna Gora je donijela četiri od pet ključnih antikorupcijskih akata i to: Zakon o sprečavanju korupcije, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sprečavanju sukoba interesa, Zakon o lobiranju, Zakon o finansiranju političkih partija i Etički kodeks poslanika. Peti akt, Zakon o specijalnom tužilaštvu, u skupštinskoj je proceduri.
- U vezi sa člancima objavljenim u dnevnom listu „Informer“, Osnovno tužilaštvo u Podgorici je podnijelo optužni predlog zbog krivičnog djela povrede ugleda naroda, manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica. Kad su u pitanju članci o aktivistkinji civilnog sektora, sud je, na predlog tužilaštva, donio odluke o trajnoj zabrani distribucije programskih sadržaja objavljenih u periodu 14-25. juna, 27-31. oktobra i 6. novembra (jedine mogućnosti prema Zakonu o medijima). U kontekstu navedenog, potrebno je napomenuti da izvršna direktorka MANS-a, uprkos mogućnosti, nije koristila raspoložive pravne institute zaštite.
- Po pitanju podsjećanja na potrebu da Crna Gora treba da pojača napore u borbi protiv nekažnjivosti ratnih zločina, treba napomenuti da u Akcionom planu za 23. poglavlje postoji poseban dio mjera koje se odnose na ratne zločine. Adaptacijom Akcionog plana, Crna Gora je predvidjela izradu Strategije za identifikaciju i korišćenje svih dostupnih izvora informacija (tužilaštva drugih država, baza podataka Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju, intervjui sa terena, dostupna zvanična dokumenta) u vezi niza događaja u kojima postoji vjerovatnoća da su crnogorski državljani učestvovali u činjenju ratnih zločina. Planirano je da Strategija bude završena do maja 2015, a ujedno će se vršiti kontinuirano slanje formalnih zahtjeva, od strane tužilaštva, tužilaštvima susjednih zemalja i MKSJ, kako bi se provjerilo da li te institucije imaju dokaze u vezi s identifikovanim događajima.
- U vezi sa slučajem „Snimak“, presuda u sudskom postupku protiv 13 lica zbog osnovane sumnje da su počinili krivično djelo zloupotreba službenog položaja, objavljena je 17. IX 2014. Optuženi su osuđeni na uslovne kazne u trajanju od 6 mjeseci i obavezani da solidarno uplate 4.250 eura zbog toga što su oštetili državni budžet.
- Kada je riječ o pozivu za sistematičnim unapređenjem izbornog zakonodavnog i organizacionog okvira, podsjećamo da je, nakon što je Ustavni sud proglasio neustavnim niz odredaba Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o finansiranju političkih partija, formirana Radna grupa u Skupštini s ciljem izrade novog zakona. Nacrt zakona, koji se koristio kao osnov za novi akt, je sačinilo Ministarstvo finansija. Novi zakon o finansiranju političkih partija donijet je 9. XII 2014. i od 9 preporuka GRECO-a, 7 je ispunjeno u potpunosti, a 2 djelimično.

- S obzirom da je ukazano na potrebu dodatnih napora u borbi protiv korupcije i organizovanog kriminala, treba istaći da je Zakon o specijalnom državnom tužilaštvu, koji predstavlja osnovu za formiranje posebnog tužilaštva za borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala, trenutno u skupštinskoj proceduri. Nakon usvajanja Zakona, postojeće Odjeljenje za suzbijanje organizovanog kriminala, korupcije, terorizma i ratnih zločina će prerasti u specijalno tužilaštvo. Zakonom će biti regulisan odnos specijalnog državnog tužilaštva i Uprave policije. Usvojeni Zakon o sprečavanju korupcije predstavlja osnovu za formiranje Agencije za sprečavanje korupcije koja će zamijeniti dvije postojeće institucije – Upravu za antikorupcijsku inicijativu i Komisiju za sprečavanje sukoba interesa i počće s radom 1. I 2016. Izmjenama Zakona o sprečavanju sukoba interesa unapređuju se ograničenja u vršenju javnih funkcija, bliže definiše sadržina izvještaja o prihodima i imovini i propisuju druge mjere koje će omogućiti efikasnije otkrivanje i sankcionisanje slučajeva sukoba interesa. Zakon o lobiranju je fokusiran na ispunjavanje međunarodnih standarda u pogledu preciznijeg definisanja sukoba interesa u postupku lobiranja, te obaveze lobiranih lica da prijave svaki od lobističkih kontakata. Definisana su i normativna rješenja za sprečavanje nedozvoljenih uticaja u postupcima donošenja propisa i sprečavanje potencijalne korupcije, čime će se unaprijediti transparentnost rada institucija.

U dijelu borbe protiv organizovanog kriminala, Crna Gora je ojačala svoj zakonodavni okvir, ali je potrebno da se nastavi rad na usklađivanju zakonodavstva sa evropskom pravnom tekovinom. U tom kontekstu, poseban fokus biće na postizanju rezultata u istragama, krivičnim gonjenjima i presudama. Potpisan je Sporazum o zajedničkom radu Vrhovnog državnog tužilaštva i Ministarstva unutrašnjih poslova – Uprave policije tokom izviđaja i krivičnog postupka (april 2014). U cilju daljeg usklađivanja Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma sa preporukama MONEYVAL-a i inoviranim preporukama Radne grupe za finansijske mjere protiv pranja novca (FATF), tokom 2013. i 2014. izrađen je tekst novog Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, koji je stupio na snagu 12. VIII 2014. Takođe, Skupština Crne Gore je 16. VII 2014. usvojila Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti svjedoka, u cilju usklađivanja sa evropskim standardima u ovoj oblasti. Crna Gora nastavlja da bude aktivna na međunarodnom i regionalnom nivou. U toku 2014, nastavljena je veoma intenzivna saradnja sa međunarodnim partnerima, kroz razmjenu operativnih informacija, sprovođenje zajedničkih istraga i realizaciju predmeta i policijskih akcija usmjerenih na razotkrivanje i procesuiranje organizovanih kriminalnih grupa koje djeluju na nacionalnom i međunarodnom nivou. Zapremina zaplijenjene droge je porasla za oko 30 procenata, u poređenju sa 2012. Crna Gora je 29. IX 2014. potpisala Sporazum o operativnoj i strateškoj saradnji s EUROPOL-om. Kao osvrt na preporuku koja se odnosi na ekonomsku, finansijsku

i socijalnu stabilnost, s posebnim akcentom na borbu protiv utaje poreza, borbu protiv pronevjera i sive ekonomije i unapređenje stanja na tržištu rada, važno je istaći da je 25. XII 2014. utvrđen Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poreskoj administraciji u cilju unapređenja poreskog sistema usklađivanjem važećeg zakonodavstva sa najboljom međunarodnom praksom i preporukama Savjeta za regulatornu reformu i unapređenja poslovnog ambijenta, što će se postići posredstvom pojednostavljenja procedura, automatizacije procesa i bližeg definisanja nadležnosti i ovlašćenja poreskog organa uz skraćenje rokova po zahtjevima stranaka (rok za registraciju i prestanak registracije koji su prema važećoj regulativi 30 dana). Ovim izmjenama vrši se unapređenje organizacije rada kroz definisanje ovlašćenja poreskog organa da: preduzima istražne radnje po nalogu tužioca u postupku otkrivanja krivičnih djela iz oblasti poreza i njihovih izvršilaca, kao i obavlja poslove unutrašnje kontrole rada i ponašanja poreskih službenika i namještenika u vezi sa radom u cilju sprečavanja korupcije službenika u vršenju službenih poslova. Takođe, ovim izmjenama isključuje se nadležnost poreskog organa u pogledu vršenja poslova utvrđivanja, naplate i kontrole akciza, imajući u vidu da navedeni poslovi od 1. I 2015. prelaze u nadležnost Uprave carina. U cilju suzbijanja sive ekonomije i stvaranja uslova za bolju poresku disciplinu predloženim zakonom vrši se unapređenje kaznene politike kroz: strožije sankcionisanje učinilaca poreskih prekršaja, uvođenje instrumenata za sprečavanje korupcije, otkrivanje krivičnih djela iz oblasti poreza i njihovih izvršilaca. Takođe, u cilju postizanja većeg stepena odgovornosti poreskih obveznika ustanovljavaju se poreska krivična djela i propisuju sankcije za njihovo izvršenje.

- Kada je riječ o unapređenju stanja na tržištu rada, treba podsjetiti da je strateški dokument iz oblasti politike zapošljavanja Nacionalna strategija zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa 2012-2015. Strategijom je, u smislu opšteg cilja, definisano stvaranje boljih uslova za otvaranje radnih mjesta i ulaganje u ljudski kapital u cilju podizanja nivoa zaposlenosti i unapređenja ekonomske konkurentnosti Crne Gore kroz tri prioriteta. Akcioni plan zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa za 2015. Vlada je usvojila 25. XII 2014.
- U vezi s uvećanjem javnog duga u odnosu na prethodni period, treba se osvrnuti i na činjenicu da je u 2014. nastavljen rast BDP-a, te da su projekcije EK da će isti trend nastaviti i u tekućoj godini, dok je projekcija za 2016. rast BDP-a od 3,5 %. Pozitivan impuls u daljem razvoju, u 2015, predstavljaće, po mišljenju EK, intenziviranje rada na dva velika projekta - Porto Novi i Luštica, kao i početak radova na prvoj dionici autoputa Bar – Boljare, a ocijenjeno je i da će ulazak tri nove banke u tekućoj godini, uticati na poboljšanje kreditnog snabdijevanja preduzeća. U Izvještaju o konkurentnosti Svjetskog ekonomskog foruma za 2014, Crna Gora je zauzela 67. od ukupno 144 zemlje, što je napredak od 5 mjesta u odnosu na prethodnu godinu. Takođe, Crna Gora je na listi globalnih ekonomskih

sloboda američke „Heritage Foundation“, zauzela 66. mjesto od 178 rangiranih zemalja, sa 64,7 bodova - za razliku od prošlogodišnjeg 68. mjesta. Iako je EBRD smanjio 2014. ekonomske prognoze za Jugoistočnu Evropu, kao posljedica velike štete od poplava u regiji i naprezanja u bugarskom bankarskom sektoru, prognoza za rast BDP-a Crne Gore ostala je nepromijenjena u odnosu na maj 2014. - prognoza rasta od 2,5% u 2015.

5. Komentar na dokumente Evropske unije o napretku Crne Gore u pristupnom procesu

Vlada Crne Gore je 4. IX 2014. usvojila **Prilog izvještaju EK o napretku Crne Gore za 2014. za period 1. IX 2013-1. IV 2014**, koji se prema redovnoj proceduri, dva puta godišnje dostavlja Evropskoj komisiji, kao sveobuhvatan dokument kojim se Evropska komisija obavještava o aktivnostima preduzetim u okviru procesa pristupanja Evropskoj uniji.

Evropska komisija je 8. X 2014. objavila **Izvještaj o napretku Crne Gore za 2014**. Izvještaj ocjenjuje napredak ostvaren u pristupnom procesu u periodu oktobar 2013. - septembar 2014. i nudi sažetak operativnih mjera koje je potrebno preduzeti u cilju ispunjavanja preporuka saržanih u samom dokumentu. Dokument takođe pruža detaljnu analizu stanja u pojedinim pregovaračkim poglavljima uz detaljne i konstruktivne preporuke, koje proizilaze iz činjenice da je ulaskom u najzahtjevniju fazu pregovora Crna Gora definisala konkretne korake na ispunjavanju prioriteta iz evropske agende i da, u skladu sa konceptom kontinuiranog monitoringa reformi u pristupnom procesu, njihovo praćenje postaje zahtjevnije.

Izvještaj konstatuje da Crna Gora u zadovoljavajućoj mjeri ispunjava političke kriterijume. Kao pozitivan iskorak prepoznato je usvajanje novog izbornog zakonodavstva, kao i naglašena uloga Crne Gore u regionalnim inicijativama. Naglašena je potreba daljeg jačanja postojećih institucija za prevenciju korupcije i potreba njihovog proaktivnijeg pristupa. Ukazano je i na diskrepancu između pravnog usklađivanja i implementacije standarda u oblasti ljudskih prava i konstatovan napredak u oblasti pravosuđa, u smislu obezbjeđenja usklađenosti odgovarajućih ustavnih odredaba s evropskim standardima.

U oblasti ekonomskih kriterijuma, Izvještajem se konstatuje činjenica da je crnogorska ekonomija zabilježila veći rast od očekivanog, uprkos činjenici da u ovoj godini, za razliku od prethodnih, nije bilo velikog priliva SDI. Ovo, kako je konstatovano u Izvještaju, govori o zdravim tendencijama i diversifikaciji u crnogorskoj ekonomiji.

Kada je u pitanju sposobnost preuzimanja obaveza iz članstva, u izvještajnom periodu je ostvaren različit stepen progressa u različitim poglavljima. Ostvaren je **dobar napredak** u dva poglavlja (22 i 25), **dalji napredak** u četiri poglavlja (18, 28, 29 i 31), **određeni napredak** u šesnaest poglavlja (3, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 17,

19, 21, 24, 26 i 32), **ograničen napredak** u šest poglavlja (1, 2, 5, 16, 20, 33), **mali napredak** u tri poglavlja (6, 27, 30), **neujednačen napredak** u jednom poglavlju (23) i **nije ostvaren napredak** u jednom poglavlju (13).

Zaključak

Pristupni pregovori donose nove odgovornosti, ali i podstrek za dinamiziranje aktivnosti u pravcu postizanja evropskog integracionog cilja. U izvještajnom periodu je nastavljen intenzivan dijalog sa evropskim partnerima. Konkretnije su definisane aktivnosti koje je potrebno sprovesti u interesu bržeg napretka na putu ka EU, prevashodno posredstvom adaptacije postojećih akcionih planova u poglavljima 23 i 24 - kao poglavljima od ključnog značaja za ukupni uspjeh pregovaračkog procesa - i posredstvom revizije Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2014-2018.

Prednosti Crne Gore za predstojeći kvalitetan rad u okviru EU integracija ostaju kontinuirana politička stabilnost, široki društveni i politički konsenzus o evropskim integracijama, kao i nedvosmisleni napredak u ispunjavanju evropskih standarda i ukupan konstruktivan pristup u odnosima s evropskim partnerima.

Od izuzetnog je značaja kontinuirana dalja afirmacija politike proširenja i nastavak aktivnosti daljeg promovisanja i podizanja nivoa javne svijesti o potrebi i značaju integracionog procesa i svim njegovim pojedinačnim aspektima.